
T. Reichborn-Kjennerud & E. Falkum svarer:

KORRESPONDANSER

TED REICHBORN-KJENNERUD

ERIK FALKUM

Hovedpoenget i vår artikkel om grunnlaget for psykiatrisk behandling er at vi i større grad må bruke vitenskapelige kriterier for å evaluere og utvikle faget. En kritisk spørrende holdning til ”etablerte sannheter” er en del av et slikt prosjekt. At vi påpeker det mangelfulle vitenskapelige fundament for psykoanalysen, kan neppe være overraskende, og dette bekymrer også en rekke psykoanalytikere. Vi har ikke prøvd å legge skjul på at psykoterapiforskning er komplisert og ressurskrevende, men påpekt at forskningen hittil har vært preget av store metodiske svakheter, noe som igjen fører til at man ut fra moderne vitenskapelige kriterier ikke sikkert kan slå fast om psykoanalysen har effekt. De hyppigst forekommende svakheter er mangel på dokumentasjon av at behandlingen (psykoanalyse) faktisk har vært brukt, mangel på kontrollgrupper, mangel på randomisering (i de få sammenliknende studiene) og inadequate resultatmål. I så måte er ikke studien til Sandell og medarbeidere noe unntak. Dette er et faktum som må tas alvorlig av dem som praktiserer metoden, ikke et billig retorisk poeng, som Else Margrethe Berg synes å mene. Det er ikke lenger tilstrekkelig, som Sverre Varvin & Inge Refnin gjør, å hevde at psykoanalysen fører til ”emosjonell integrasjon og grunnleggende personlighetsendring” uten å kunne dokumentere påstanden vitenskapelig.

Vi er enig med Eivind Thuve i at lege-pasient-forholdet ikke kan beskrives fyllestgjørende innenfor den kunnskapsbaserte medisins rammer fordi det også bestemmes av empatisk innlevelse og intuisjon, og mener å ha markert det i artikkelen. Klinisk teft og empatisk evne kan imidlertid ikke danne grunnlag for generell kunnskap om årsaker og behandlingskonsekvenser.

Berg hevder at de refererte kriteriene for vitenskapelig holdbarhet verken er uproblematisk eller verdifrie, og at vi forholder oss ukritisk til dem. Hun mener de passer godt for biologisk orientert forskning, men dårligere for psykoterapiforskning. Hun forklarer imidlertid ikke hvorfor kriterier som bruk

av kontrollgrupper og randomisering er mindre relevante i denne sammenhengen. Vi har vansker med å forstå det, og ser gjerne at hun gjør rede for sitt resonnement.

Publisert: 20. mai 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 4. juli 2026.